

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА МИГРАНАТА У ОПШТИНИ СЈЕНИЦА

**За Период
2016-2020.**

Сјеница, септембар 2016. године

САДРАЖАЈ:

УВОД	3
Уводна реч председника општине Сјеница господина Хазба Мујовића	3
Шта је локални план акције за унапређење положаја миграната	4
Одлука скупштине Општине Сјенице о усвајању локалног акционог плана за унапређење положаја миграната	7
Захвалност учесницима у процесу локалног акционог планирања	8
САЖЕТАК – РЕЗИМЕ	9
ПОГЛАВЉЕ 1: ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ СЈЕНИЦА	11
ПОГЛАВЉЕ 2: ПОДАЦИ О МИГРАНТИМА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ СЈЕНИЦА.....	18
ПОГЛАВЉЕ 3: АНАЛИЗА СИТУАЦИЈЕ И ЗАКЉУЧЦИ.....	19
ПОГЛАВЉЕ 4: ПРИОРИТЕТНЕ ГРУПЕ	25
ПОГЛАВЉЕ 5: ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ.....	27
ПОГЛАВЉЕ 6: АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА	28
ПОГЛАВЉЕ 7: РЕСУРСИ/БУЏЕТ	42
ПОГЛАВЉЕ 8: АРАНЖМАНИ ЗА ПРИМЕНУ	42
ПОГЛАВЉЕ 9: ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕНА УСПЕШНОСТИ.....	44

УВОД

Уводна реч председника општине

У Општини Сјеница живи, по попису из 2011. године, 26.392 становника, а кроз активности повереништва за избегла и интерно расељена лица Општине Сјеница регистровано је око 7.500 избеглих и интерно расељених лица. Додатни проблем Општине Сјеница су нехигијенска и неформална насеља која су изложена проблему честих миграција, а карактерише их и висок степен сиромаштва људи који у њима живе. Имајући у виду број људи који се третирају као избегла и интерно расељена лица, недовољан степен интеграције ове групације, као и услове у којима живе, Општина Сјеница је изразила спремност да учествује у решавању њихових проблема кроз дефинисање Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица. Локалним акционим планом, имајући у виду посебан статус и ограничене надлежности Општина Сјеница жели да допринесе повећаној интеграцији и смањењу сиромаштва избеглих и интерно расељених лица и као и повећању знања и грађанске свести становника неформалних и нехигијенских насеља у Сјеници. Општина Сјеница истовремено показује спремност за реализацију пројеката и планова који су представљени у специфичним циљевима локалног акционог плана. У досадашњим активностима препозната је воља свих заинтересованих страна за решавање претходно наведених проблема, али и недовољни појединачни капацитети и ресурси. Обједињавањем свих релевантних актера у локалној заједници, кроз формирану Савет за управљање миграцијама и трајна решења, ствара се могућност за координацију и активно праћење проблема, као и за реализацију циљева локалног акционог плана. Коначни циљ, коме се приближавамо кроз овај локални акциони план, а коме Општина Сјеница у свом деловању увек тежи, су једнаке шансе и могућности и једнака права свих грађана који живе на њеној територији.

У Сјеници
Новембар 2016.

Председник општине Сјеница
Дипл. инг. машинства Хазбо Мујовић

Шта је Локални план акције за унапређење положаја миграната

Локални акциони план представља план акције за унапређење положаја избеглица, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса. У оквиру овог документа, под избеглим и интерно расељеним лицима подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса. Повратници по основу споразума о реадмисији су сви они грађани Србије који су изгубили или нису имали право боравка у земљама ЕУ.

У овом документу под процесом локалног акционог планирања унапређења положаја избеглих¹, интерно расељених лица² (ИРЛ), повратника по основу Споразуму о реадмисији с Европском Унијом (ЕУ)³, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене значајне за живот избеглих, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији (у даљем тексту повратника) намерамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода. Тај процес се заснива на идентификовању најбољег начина ангажовања капацитета свих социјалних актера у заједници у планирању и примени плана. Локални акциони план за унапређење положаја избеглица, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији посматрамо као резултат процеса планирања или планску одлуку којом су дефинисани основни начин остваривања циљева развоја ове области живота локалне заједнице.

Тражиоци азила су лица која су, у складу са важећом законском регулативом, на територији Србије затражила неки од видова међународне заштите на законом прописан начин. У складу са одредбама Закона које се односе на смештај и обезбеђивање основних животних услова за лица која траже азил Влада Републике Србије оснива центре у којима они бораве и у буџету обезбеђује средства за функционисање центара.

Мигранти у потреби без утврђеног статуса су лица која немају регулисан статус на територији Републике Србије, који су ушли из суседних земаља а пореклом су из ратом захваћених подручја Блиског Истока и Африке. У складу са појачаним приливом миграната, Влада Републике Србије је 18. јуна 2015. године основала Радну групу за решавање проблема мешовитих миграционих токова коју чине министри пет ресорних министарстава, укључујући представника Комесаријата за избеглице и миграције. Радна група је формирана са задатком да прати, анализира и разматра питања мешовитих миграционих токова у Републици Србији са посебним освртом на проблеме у овој области, даје анализе стања и предлоге мера за решавање уочених проблема и усклађивање ставова надлежних државних органа и других организација и институција које се баве питањем мешовитих миграционих токова.

-
- (1) Prema konvenciji UN o statusu izbeglice (1951), izbeglica je osoba koja iz osnovanog straha da će biti progonjena zbog svoje rase, nacionalne pripadnosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili zbog političkog uverenja, napustila je svoju državu i ne može ili zbog pomenutog straha ne želi da se u nju vrati. Pojam izbeglice je Protokolom iz 1967. proširen i na osobe koje su bile izložene ratnim stradanjima ili drugim oblicima nasilja i zato odlučile ili bile prinudene da napuste svoju državu. (<http://en.wikipedia.org/wik/Refugee>)
 - (2) **Interno raseljene osobe** su one koje su bile prisiljene da napuste svoje domove, ali su ostale u granicama svoje države. Razlozi zbog kojih bili prisiljeni da napuste svoje domove mogu biti različiti: rat, nasilje, ugrožavanje ljudskih prava, politički progon ili prirodne katastrofe (zemljotres, poplave i sl.). Zato što se nalaze u granicama svoje zemlje, mogućnosti njihove međunarodne zaštite su ograničene. Iako ih, za razliku od izbeglica, ne štiti Specijalna konvencija UN, i dalje ih štite nacionalni zakoni, međunarodno humanitarno pravo i međunarodni pravni akti u oblasti ljudskih prava. (<http://www.articleword.org/index.php/Displaced> person)
 - (3) Prema Sporazumu o readmisiji s EU, povratnik je lice koje ne ispunjava ili više ne ispunjava važeće uslove za ulazak, boravak ili nastanjenje na teritoriji države članice EU, ukoliko je dokazano ili ako je moguće na osnovu podnetih prima facie dokaza verodostojno pretpostaviti da je to lice državljanin Srbije.

Имајући у виду велику флукуацију миграната у потреби чији статус није решен као и чињеницу да су током целе избегличке кризе присутни на територији општине Сјеница или да постоје индиције и могућност организовања њиховог смештаја у Општини, потребно је да се предузму мере у складу са одлукама које донесу надлежне институције и Радна група.

У овом документу под процесом *локалног акционог планирања* подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене, значајне за живот ових лица намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода.

Стратешки оквир ЛАП-а одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним у сету докумената донетим на националном и локалном нивоу а од значаја су за управљање миграцијама. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај ЛАП узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја миграната овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

Локални акциони план доноси се на период од 5 година.

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја миграната у општини Сјеница, заснива се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

- Локални–спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;
- Партиципативан–укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим, интерно расељеним лицима, повратницима, тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса;
- Утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама за унапређење положаја миграната као и примајуће заједнице;
- Прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;
- Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- Подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници. За потребе процеса прикупљања и анализе основних податка о положају миграната у општини Сјеница, коришћени су следећи извори: резултати анкете са потенцијалним корисницима и састанци са локалним актерима, статистички подаци укључујући податке пописа из 2011.г. ;различити извештаји и документи као што су подаци Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије, Повереништва за избеглице и миграције у Општини, Црвеног крста, локалних невладиних организација удружења, извештаји Министарства унутрашњих послова и Комесаријата за избеглице и миграције као и подаци са терена доступни Повереништву за избеглице и миграције и Савету за управљање миграцијама и трајна решења.

Процес израде Плана спроведен је у другом кварталу 2016 год.

У складу са Чланом 12. Закона о управљању миграцијама формиран је локални савет за управљање миграцијама (у даљем тексту: Савет за миграције) ради обављања саветодавних послова у вези са управљањем миграцијама на територији општине Сјеница.

Савет за миграције чине представници/це локалне самоуправе као носиоци процеса и формални доносиоци овог документа, укључујући повереника за избеглице и институције система које се на локалном нивоу баве питањима миграција.

Улога и надлежност Савета је да:

- прати и извештава Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије као и органе управљања Општине о миграционим кретањима на територији Општине;
- предлаже програме, мере и планове активности ради ефикасног управљања миграцијама;
- координира радом органа на локалном нивоу чији је рад значајан за област управљања миграцијама;
- пружа податке од значаја за израду стратешких докумената из области миграција, размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- активно учествује у изради и иновирању Локалног акционог плана, дефинише коначни текст документа и предлаже га органима управљања на усвајање;
- обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке избеглим, интерно расељеним лицима, повратника и миграната;
- примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- планира праћење и оцењивање успешности примене Локалног акционог плана;
- унапређује сопствене капацитете за планирање кроз одговарајуће обуке;
- предузима друге послове у области управљања миграцијама на територији општине у складу са Законом о управљању миграцијама.

Креирање и спровођење локалног акционог плана за унапређење положаја миграната овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

За потребе процеса, прикупљање и анализу основних податка о положају и потребама избеглих, интерно расељених лица и повратника по реадмисији у Општини Сјеница, коришћени су следећи извори: резултати интервјуа са избеглицама, ИРЛ, повратницима по реадмисији, резултати састанака са локалним актерима, статистички подаци, извештаји и подаци Комесаријата за избеглице и миграције, Повереништва за избеглице, Црвеног крста, локалних невладиних организација итд. Процес израде Плана спроведен је у периоду септембар- октобар 2016. год.

Одлука скупштине општине Сјеница о усвајању локалног акционог плана за унапређење положаја миграната

Na osnovu člana 32. Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS“, broj 129/07 i 83/2014 – dr. zakon) i člana 41. Statuta opštine Sjenica („Opštinski službeni glasnik Sjenica, broj 3/2009, 10/2010 i 7/15), Skupština opštine Sjenica na sednici održanoj 04. novembra 2016. godine, razmatrajući Predlog Lokalnog akcionog plana za unapređenje položaja migranata u opštini Sjenica za period 2016 – 2020, donela je

ОДЛУКУ О УСВАЈАНЈУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА УНАПРЕЂЕНЈЕ ПОЛОЖАЈА МИГРАНАТА У ОПШТИНИ СЈЕНИЦА PERIOD 2016-2020

Usvaja se Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja migranata u opštini Sjenica za period 2016-2020, u svemu kao u dostavljenom predlogu.

Lokalni akcioni plan za unapređenje položaja migranata u opštini Sjenica, objaviti u „Opštinskom službenom glasniku Sjenica“.

Zaključak dostaviti:

- Nadležnoj službi,
- Informativnoj službi,
- Primerak uz materijal sa sednice

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СЈЕНИЦА

Број: 06-10/2016-22

Predsednik Skupštine opštine,
Muhedin Fijuljanin, dipl.politikolog

Захвалност учесницима у процесу локалног акционог планирања

У циљу израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, миграната у потреби без утврђеног статуса и тражилаца азила, Савет за миграције за миграције и трајна решења био је носилац процеса и предлагач овог документа.

Израда Локалног акционог плана урађена је уз стручну помоћ и подршку Комесаријата за избеглице и миграције а у оквиру пројекта “Јачање капацитета и пружање помоћи у решавању избегличке кризе”, који финансира Амбасада Данске у Србији а спроводи Danish Refugee Council Serbia / Дански савет за избеглице у сарадњи са Комесаријатом за избеглице и миграције Републике Србије. Општи циљ пројекта је подршка Републици Србији у јачању капацитета за управљање миграцијама а спроводи се на територији следећих општина и градова: Суботица, Шид, Кикинда, Вождовац, Палилула, Зајечар, Неготин, Пирот, Димитровград, Прешево, Бујановац, Босилеград, Сјеница и Тутин.

Улога Савета за миграције општине Сјеница била је да:

- Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке свим категоријама;
- Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- Сарађује са члановима пројектног тима у изради ЛАПа и ажурно доставља све податке од значаја за документ;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- Планира праћења и оцењивања успешности примене локалног акционог плана;

Захваљујемо се свим члановима Савета за миграције, Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије на стручној подршци у изради документа као и Данском савету за избеглицена учешћу и подршци у процесу планирања и израде ЛАП-а.

САЖЕТАК – РЕЗИМЕ

Локални акциони план за унапређење положаја миграната за период 2016-2020. године је документ који изражава наставак дугорочног опредељења општине Сјеница да побољша услове живота и могућности за интеграцију, тј реинтеграцију у локалну заједницу, као и за толерантнији однос лишен предрасуда и страхова у односу на тражиоце азила и мигранте у потреби без утврђеног статуса.

Овим документом се утврђују општи и специфични циљеви везани за решавање проблема избеглих, ИРЛ, повратника, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у општини Сјеница.

Локални акциони план (ЛАП) је усмерен према свим особама које су биле изложене присилним миграцијама и егзистенцијалним потешкоћама које то ствара, а живе на територији Општине. Полазећи од анализе потреба миграната на територији општине Сјеница, а у складу са националним стратешким опредељењима дефинисан је један Општи циљ.

Општи циљ Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, ИРЛ, повратника по споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса:

Јачање капацитета локалне самоуправе за решавање проблема миграната, промовисање толеранције према тражиоцима азила и мигрантима у потреби а без утврђеног статуса, као и побољшавање социо-материјалног положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији на територији Општине решавањем њихових стамбених потреба и подстицањем економског оснаживања.

На основу овако постављеног општег циља, формулисани су следећи специфични циљеви који су релевантни за остваривање општег циља у периоду од 2016-2020.

Специфични циљ 1: У периоду од 2016- 2020. год. стамбено збринуте најмање 50 породица избеглица и интерно расељених лица изградњом 30 стамбених јединица за закуп/откуп.

Специфични циљ 2: У периоду 2016- 2020. године помоћи у стамбеном збрињавању најмање 5 породица интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији из нехиџенског насеља Фековића Брдо, кроз откуп сеоских кућа са окућницом.

Специфични циљ 3: У периоду од 2016- 2020. године економски осамосталити најмање 50 избеглица, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији кроз програме преквалификације и доквалификације, у сарадњи са Националном службом запошљавања и донаторима.

Специфични циљ 4: У периоду од 2016- 2020. године економски оснажити најмање 5 породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији доделом пакета доходовних активности.

Специфични циљ 5: У периоду од 2016- 2020. године створити услове за јачање толеранције и разумевање потреба тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса отклањањем предрасуда кроз унапређење квалитета живота у локалној заједници побољшањем комуналних услуга, опремањем простора за здравствене, едукативне, културно-уметничке и друге услуге, опремањем дечијих и спортских игралишта, побољшањем квалитета.

Специфични циљ 6: У периоду 2016- 2020. омогућити континуирано спровођење активности усмерених на разумевање културолошких различитости између миграната у потреби без утврђеног статуса и/или тражилаца азила и примајуће средине организовањем тематских радионица, округлих столова и других активности усмерених ка бољем разумевању потреба миграната.

Специфични циљ 7: У периоду 2016- 2020. побољшати информисаност представника локалне самоуправе, невладиних организација и крајњих корисника о правној регулативи којом се уређује област миграција кроз организовање округлих столова, фокус група, радионица.

Специфични циљ 8: У периоду 2016- 2020. омогућити јачање капацитета институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз обуку кадрова за израду пројектних предлога у циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантима.

ПОГЛАВЉЕ 1: ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ОПШТИНИ СЈЕНИЦА

Општина Сјеница се налази на Пештерској висоравни, у југозападном делу Србије. Као насеље, Сјеница се први пут помиње давне 1253. године као раскршће тада познатог дубровачког каравана. Назив је, по предању, добила по богатству траве- сена (Сјеница- земља сена), које се на ширем подручју Сјенице коси и по три пута годишње. Подручје општине Сјеница оивичено је планинама: Голија, Јавор, Јадовник, Гиљева и Златар, просечне надморске висине 1500 м, са изузетком Голије- 1833 м. Подручје општине Сјеница обухвата 103 насеља која су организована у 12 месних заједница (1 градску и 11 сеоских). Општина је издељена у 53 катастарске општине.

На Сјеничко-Пештерској висоравни преовладавају кречњачки терени са развијеним крашким облицима рељефа. Околина је богата рекама, са прелепим водопадима и слаповима, а посебан природни ресурс Општине представља изузетно богат шумски потенцијал.

Сјеница се граничи са шест општина: Нова Варош, Ивањица, Нови Пазар, Тутин, Бијело Поље и Пријепоље. Са површином од 1.059 км² на првом је месту у Златиборском округу.

Становништво

По попису из 2011. године Сјеница има 26.392 становника. У градском насељу, у Сјеници, живи 14.060 становника, док на сеоским подручју пребивалиште има 12.332 становника, што укупно износи 26.392 становника. Просечна густина насељености је 24,9 становника/км².

У Сјеници живи 19.498 или 73,87% Бошњака, 5.264 или 19,94% Срба и 1.840 становника других националности и неизјашњених. Природни прираштај у 2009. години износио је 3,2 на

1000 становника. Просечна старост становништва је 35,3 године. Сјеничко-пештерска висораван обухвата 103 насеља која су организована у 12 месних заједница.

И поред позитивног природног прираштаја постоји константан одлив становништва према већим економским центрима. Разлози за одлив становништва су доминантно економске природе, односно немогућност проналажења посла. Све старосне структуре су погођене овим проблемом. Мере за превазилажење овог проблема су дефинисане у Локалном Акционом Плану запошљавања, где је тежиште мера базирано на запошљавању теже запосливих категорија становништва. За младе, који започињу први радни однос, дата је мера стручних пракси и запошљавање у приправнички радни однос. Општина Сјеница нема довољно расположивих финансиских средстава којима би решила проблем незапослености и другим директним мерама. На пример субвенција привредницима за нова запошљавања.

Демографска структура становништва на подручју општине Сјеница према подацима из Пописа становништва из 2011. године:

УЗРАСТ	БРОЈ СТАНОВНИКА
0 – 19	3895
20 – 39	14639
40 - 59	3871
60 – 79	2016
80 -	217
НЕРЕГИСТРОВАНИ	1754
УКУПНО СТАНОВНИКА	26392

Образовање

Образовни систем се састоји од основног и средњег образовања, док је високошколска установа у оснивању. На подручју општине постоји 10 основних школа, од којих су на градском подручју две основне школе, а на сеоском 8. Укупан број ученика у основним школама износи 3.172. У Сјеници се налазе две средње школе и то Пољопривредно-техничка школа и Општа гимназија. Укупан број ученика у овим средњим школама износи 900. Постоји и једна предшколска установа са 550 ђака.

За потребе пресељења Департмана пољопривредних наука из Новог Пазара у Сјеницу обезбеђено је 2500 квадратних метара простора. Простор је замишљен да подмири све потребе за едукацију у области пољопривреде, али и технологије у пољопривреди и сродним гранама и ветерини. Ово пресељење је заједнички пројекат општине Сјеница и Државног универзитета у Новом Пазару. За област пољопривреде постоји велико интересовање младих, уважавајући чињеницу да се у Сјеници налази око 4500 пољопривредних газдинстава, средња школа са пољопривредним усмерењем и модерна лабораторија за испитивање квалитета пољопривредних производа.

Квалификациона структура незапосленог становништва на дан 31.10.2016. је следећа:

СТЕПЕН ОБРАЗОВАЊА	БРОЈ НЕЗАПОСЛЕНИХ
I СТЕПЕН	2588
II СТЕПЕН	82
III СТЕПЕН	1442
IV СТЕПЕН	1051
V СТЕПЕН	28
VI-1 СТЕПЕН	54
VI-2 СТЕПЕН	24
VII-1 СТЕПЕН	273
VII-2 СТЕПЕН	0
VIII СТЕПЕН	0
УКУПНО	5542

Пољопривреда

Највећи потенцијал за економски развој сјеничког краја, пре свега, поседује пољопривреда. Аутентично сточарски крај, традиција бављењем пољопривредом, производњом надалеко познатих пољопривредних производа и посвећеност науци гарантују враћање старог сјаја пољопривреди. Осим пољопривредно усмереног образовања, значајан фактор у економском развоју Сјенице има и новоосновани Регионални центар за развој пољопривреде и села који својим лабораторијама гарантује хемијски и микробиолошки квалитет производа сјеничког краја.

Специфичне климатске прилике и приврженост локалних мештана пољопривреди су условиле да је сјенички крај претежно сточарски. Јачање организоване пољопривредне производње 70-тих и 80-тих кроз пољопривредно-индустријски комбинат Пештер, постављени су темељи за напредну производњу и препознатљивост производа сјеничког краја. Сјенички сир, сузук и јагњетина су неки од веома цењених производа. Данас, након урушавања ПИК Пештера, индивидуални произвођачи су носиоци газдинстава и управо у таквим производима могу видети своју шансу. Са 32.000 грла оваца и 28.000 грла говеда и преко 4.500 газдинстава, Сјеница је лидер у пољопривредној производњи у овом делу земље.

Врхунац пољопривредне производње је био 80-тих година прошлог века, када је пољопривредно-индустријски комбинат Пештер био носилац пољопривредне производње и када је достигнута укупна производња са преко 100.000 оваца. Овчарска производња је доминантна. Као и данас, највише се узгајала Сјеничка овца – праменка са аутентичним изгледом, високо продуктивна и добро адаптирана климатским условима на Пештери.

Чињенице о пољопривреди:

Земљиште

- * Укупно доступно: 105,160 ха
- * Искоришћено: 54,051 ха
- ** Баште: 244 ха
- ** Обрадиво земљиште: 15,208 ха
- ** Ливаде, пашњаци: 37,478 ха
- ** Плантаже воћа: 120 ха
- * Некоришћено: 26,782 ха
- * Шуме: 23,682 ха
- * Остало: 745 ха

Производи са заштићеним географским пореклом:

- * Сјенички овчји сир
- * Сјенички крављи сир
- * Сјеничка јагњетина
- * Сточни фонд (Попис пољопривреде, 2012)
- * Говеда: 27,288
- * Оваца: 30,324

Привреда

Сјеница се налази у категорији неразвијених општина. У општини је регистрован мали број предузећа. Основна делатност регистрованих предузећа је трговина и текстилна индустрија. У регистрованим предузећима је запослено око 2.500 људи. Највећу запосленост обезбеђује текстилна индустрија и пољопривреда, а знатно мање саобраћајна и стамбена делатност.

Као и код предузећа, у општини је регистрован мали број предузетничких радњи. Доминантна делатност предузетничких радњи је трговина и занатство, док су знатно су мање заступљене угоститељске и саобраћајне делатности.

БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ, 2014.	4.206,00
ЗАПОСЛЕНИ У ОДНОСУ НА БРОЈ СТАНОВНИКА (У %), 2014.	16,1
ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ БЕЗ ПОРЕЗА И ДОПРИНОСА (РСД), децембар 2015.	38.211,00
БРОЈ АКТИВНИХ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА, 2014.	146,00
БРОЈ АКТИВНИХ ПРЕДУЗЕТНИКА, 2014.	608,00

Култура

Богата историјска прошлост овога краја се огледа у споменицима културе из 18. и 19. века.

Најзначајнији споменици из тог периода су:

- џамија СултанијеВалиде или Бијела џамија у Сјеници,
- манастир Куманица у месту Куманица и
- џамија у Углу.

Библиотекарство у Сјеници датира од 1920. године. Данас, библиотека „Мухамед Абдагић" има 24.000 књига. У библиотеци се чувају записи из османлијског царства, писани на арабици. Носиоци културног развоја у прошлости су била КУД „Његош" и „Гајрет" од којих је настало КУД „Јединство".

Спорт

У општини Сјеница постоји 12 спортских клубова са преко 2.500 чланова. Спортски центар располаже стадионом капацитета 10.000 места, два помоћна терена и теренима за мале спортове. У Сјеници је изграђена спортска хала капацитета 1.000 места. Сјеница има дугу

спортску традицију пре свега у зимским спортовима што је резултат добрих природних предиспозиција за бављење зимским спортовима.

Туризам

Сјеница и целокупна Пештерска висораван уопште представљају посебан доживљај за све посетиоце. Меандри Увца, станиште Белоглавог супа, Рамсарско подручје на Пештеру, национални биатлон центар „Жари“ представљају покретаче туризма и значајан туристички потенцијал. Туризам је уз пољопривреду у локалној стратегији одрживог развоја оцењен као приоритетан. Боравак у Сјеници носи потпуни ужитак у природи и споменицима културе, откривање скривеног блага и дегустацију најфинијих производа с Пештери.

Туристичка организација Сјенице, једна од најмлађих у Србији, основана је са идејом да Ваш боравак на Пештерској висоравни учини пријатнијим и да промовише вредности сјеничког краја. Туристичка понуда се заснива на природним ресурсима, јер се на подручју наше општине налази 5 заштићених природних добара. Свакако, најпознатије је Сјеничко језеро са укљештеним меандрима, над којима живи највећа птица на Балкану – Белоглави суп. Пештерска висораван представља аутентично подручје, апсолутно чисто и без контаминације било чега. Таква изолованост је очувала екосистем, а најзначајније је рамсарско подручје код Карајукића Бунара, у самом срцу Пештери.

Здравство

Здравствена служба на подручју општине је организована кроз Дом здравља, дечијег диспанзера и стационар са интерним одељењем, дечијим одељењем и породилиштем. У склопу Дома здравља на сеоском подручју постоје здравствене станице у селима Штаваљ и Дуга Пољана и осам здравствених амбуланти. Патронажна служба дневно обави преко тридесет посета, и то само у градској средини.

Информисање

Систем информисања у општинској управи је организован кроз Службу за протокол, информисање и маркетинг. У општини је активна локална радио станица. У информативном погледу грађани су оријентисани углавном на медије са националном фреквенцијом, као и на две регионалне ТВ станице (РТВ и ТВТ).

Саобраћај

Општина Сјеница се налази између два железничка (Београд-Бар и Београд-Краљево-Скопље) и два друмска коридора (Ибарска магистрала и Београд-Црногорско приморје).

Табела 7. Путна мрежа у општини Сјеница у километрима

Укупно километара	Савремени коловоз,	Магистрални путеви,		Регионални путеви		Локални путеви	
		Цвега	Асфалтна подлога	Свега	Асфалтна подлога	Свега	Асфалтна подлога
545	124	88	47	161	58	296	20

Најзначајнија саобраћајница која пролази кроз општину је магистрални пут Рашка - Нови Пазар – Сјеница - Пријепоље. Магистрални путни правци чине мали удео у укупној дужини путева.

Регионална мрежа путева учествује са око 28% у укупној дужини путева. Свега око 30% регионалних путева је покривено асфалтом.

Локални путеви чине 60-70% укупне дужине свих путева Сјеничко-пештерске висоравни. Локални путеви су у лошем стању и углавном нису покривени асфалтом.

Укупна дужина путева и квалитет путне мреже на територији општине Сјеница није на задовољавајућем нивоу.

Преко територије општине Сјеница пролази део железничке пруге Београд-Бар, међутим општина нема добру путну повезаност са железничком пругом нити користи могућности железничког саобраћаја.

Енергетски потенцијали и инфраструктура

Енергетска инфраструктура базирана је на хидропотенцијалу, залихама угља и дрвној маси. Огромни потенцијали у развоју енергетике леже у алтернативним изворима енергије.

ХЕ “Увац“ је основни извор снабдевања електричном енергијом (акумулација се налази највећим делом на територији општине Сјеница). На територији општине налази се пет трафо станица типа 35/10 КВ које представљају чворишта за разгранату мрежу од 140 трафо станица од чега је 44 на територији општине Сјеница. Електрификацијом је покривено 99% територије општине Сјеница.

Јавно осветљење обухвата око 200 јавних светиљки на дужини од 15 км.

Водоводна и канализациона инфраструктура

Градски водовод се од 1987. године напаја преко изворишта “Зарудине“. Капацитет изворишта је 230 л/сец. Дужина градског водовода је 55 км, што покрива 95% градског подручја.

Вода је изузетног квалитета и количински задовољава потребе становништва. Мрежа локалног водовода снабдева 31 насеље, а сеоске воде користи 35 насеља. Пештерски водовод је највећи у Србији (83 км) и покрива подручје пештерске висоравни.

Од укупне дужине цевовода, свега је 14 км ливено гвоздених цеви, 14 км азбест-цементних цеви, а у току 2014. године је замењено 6 км азбестних цеви и постављене су челичне и пластичне цеви у ужем градском језгру.

Дужина канализационе мреже је 40 км. Канализациона мрежа покрива 65% градског подручја. Дужина и стање канализационе мреже, профили канализационих цеви, дубина на којој се цеви налазе су само неки од бројних проблема које треба решити у наредном периоду.

У општини нема регистроване депоније која задовољава техничко-технолошке захтеве.

Градска управа – организациона структура

Општински органи општине Сјеница утврђени су, у складу са законом, статутом општине Сјеница. Општина врши послове из своје надлежности утврђене Уставом и законом, као и послове из оквира права и дужности Републике који су јој законом поверени.

Права и надлежности општине регулисане су Статутом Скупштине општине, и усаглашене са Законом о локалној самоуправи. Скупштина општине је највиши орган Општине који врши основне функције локалне власти, утврђене Уставом, законом и статутом општине. Скупштина општине броји 39 одборника.

За разматрање питања из њене надлежности, Скупштина општине оснива стална и повремена радна тела. За вршење управних послова у оквиру права и дужности Општине и одређених стручних послова за потребе Скупштине општине, председника Општине и Општинског већа, образује се Општинска управа. Општинском управом руководи начелник.

Општинска управа Сјеница образована је као јединствен орган.

Послове и радне задатке из делокруга из Општинске управе обављају следеће основне организационе јединице:

1. Одељење за финансије и буџет.
2. Одељење за локалну пореску администрацију
3. Одељење за привреду и развој
4. Одељење за урбанизам и имовинске правне послове
5. Одељење за општу управу и заједничке послове
6. Одељење за информативне, скупштинске и нормативне послове
7. Служба за инспекцијске послове
8. Кабинет председника општине

Основне организационе јединице организују се према врсти, међусобној повезаности и обиму послова чијим се вршењем обезбеђује несметан, ефикасан и усклађен рад у области за коју су образоване.

У општинској управи организују се самостални извршиоци ван састава основних организационих јединица и то:

1. Помоћници председника општине
2. Буџетски инспектор
3. Интерни ревизор

ПОГЛАВЉЕ 2:**ПОДАЦИ О МИГРАНТИМА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ СЈЕНИЦА**

Према попису 2011. године, званичан број избеглих лица у Општини Сјеница је 7.500, док се незванично рачуна са око 8.000 избеглих лица. Што се тиче интерно расељених лица, након петнаест година од њиховог доласка, у Сјеници према подацима Комесаријата за избеглице и миграције борави 174 лица.

С друге стране, број повратника у општини Сјеница упућује да је у ову општину враћен велики број држављана Србије који су изгубили или нису ни имали право боравка у земљама ЕУ. Према подацима Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије и ИОМ-а, кроз процес реадмисије је преко канцеларије за реадмисију на аеродрому Никола Тесла у Београду у Сјеницу је враћено 22 особе које нису имале или су изгубиле право боравка у земљама ЕУ. Према подацима ИОМ-а, који је у периоду од 2000- 2009. године спроводио програме добровољног повратка, у Сјеницу се вратило 494 лица. Међутим, процењује се да се укупан број повратника креће око 1.500– 2.000 особа.

Народна скупштина Републике Србије 2007. године је донела Закон о азилу којим се Република Србија обавезала да ће преузети бригу око тражилаца азила. Привремени смештај тражилаца азила у Сјеници организован је у хотелу Берлин који се налази у центру града. Смештајни капацитет центра је 200 лица.

Од укупног броја ИРЛ, а по последњем попису Националне службе за запошљавање на територији Општине Сјеница незапослених ИРЛ има 15 лица, од тога су две жене, док статус запослених ИРЛ лица има 4.

На основу података Центра за социјални рад, Општине Сјеница, 75 лица са КИМ примају привремену надокнаду.

Подела лица са КИМ према старосној структури:

До 10 год	До 20 год	До 30 год	До 40 год	До 50 год	До 60 год	До 70 год	Укупно
31	13	9	8	9	1	4	75

Подела лица са КИМ према полној структури:

Мушкарци	Жене	Укупно
49	26	75

Најважнији програми и пројекти за мигранте који су до сада реализовани или су у току реализације у општини Сјеница су:

- Пројекти градње станова, или социјалног становања
- пакети грађевинског материјала
- програми економског оснаживања, доходовне активности
- програми/пројекти везани за прихватни центар

ПОГЛАВЉЕ 3: АНАЛИЗА СИТУАЦИЈЕ И ЗАКЉУЧЦИ

Ово поглавље обухвата четири врсте квалитативних анализа:

1. Преглед документације релевантне за питања и проблеме миграната
2. анализу заинтересованих страна (локалних актера);
3. анализу стања (техником SWOT анализе);
4. анализу проблема са закључцима.

1.Преглед документације обухватио је неколико кључних међународних, националних и локалних стратешких докуманата релевантних за ову област као и актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица у Републици Србији и то:

- Конвенција УН о статусу избеглице (1951);
- Женевске конвенције које регулишу рад Црвеног крста (1949);
- Сарајевска декларација (2005.)
- Закон о избеглицама (1992, измене и допуне 2010.)
- Закон о управљању миграцијама (2012.)
- Закон о црвеном крсту (2005).
- Уредба о ближим условима и мерилима за утврђивање реда првенства за решавање стамбених потреба избеглица (за сваку годину у периоду 2016.-2020. године)
- Стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2014-2020)
- Стратегија запошљавања (2011-2020.), која се односи на укључивање избегличке и расељеничке популације у систем друштвеног привређивања.
- Стратегија реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији (2009)
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
- Стратегија одрживог развоја (2008);
- Стратегија привредног развоја Републике Србије 2006-2012;
- Стратегија регионалног развоја 2007-2012;
- Стратегија развоја социјалне заштите (2005);
- Национални план акције за децу (2004);
- План реаговања у случају повећаног прилива миграната са проценом потреба (2015. година)

Локална стратешка документа значајна за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у општини Сјеница су:

- Стратегија одрживог развоја општине Сјеница (2010-2020);
- Општинске одлуке о социјалној заштити (бр. одлуке 06-6/2014-4-1, објављено у Сл. гласнику бр. 2/2014).

Најважнији закључци ове анализе су следећи:

- Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (ревизија из марта 2011. године) дефинише основне правце деловања – обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за локалну интеграцију, што је потпуно у складу с међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групације грађана.
- Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих, интерно расељених лица и повратника којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.

- У складу с општинским одлукама и усвојеним стратегијама, јасно је уочљива спремност општине да помогне унапређење животних услова и социо-економског положаја избеглих, расељених лица и повратника, али и других угрожених група; формирањем посебне општинске комисије за социјална питања директно се обезбеђује брига за угрожена интерно расељена, избегла лица и повратнике. Затим, у оквиру пројекта инклузивног образовања, ромска деца су укључена у образовне програме.

- **Анализа стања** у локалној заједници по питањима унапређења социо-економског положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији извршена је кроз идентификовање досадашњих активности и резултата у овом домену и сагледавања капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека с којима се локална заједница суочава и које пружа шира друштвена заједница својим правним и институционалним механизмима уколико се заобиђу препреке на том путу.

СВОТ анализа

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Постојање потребног броја обучених кадрова и савета за миграције - Постојећи систем институција у локалној самоуправи - Толерантност грађана у локалној самоуправи према мигрантским групама - Постојећа политика инклузивног образовања <p>Традиционални производи Политичка воља Добро организован центар за социјални рад Добро организован невладин сектор Добра мрежа месних заједница Добра комуникација привредника и локалне самоуправе Велика заинтересованост предузетника за подршку друштвено одрживим пројектима Јаки капацитети и познавање проблематике избеглица, ИРЛ и повратника</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Недовољна мотивација кадрова - Недовољна умреженост и сарадња - Непостојање јединствене базе података - Непотпуни подаци и немогућност праћења - Лоша финансијска ситуација (презадуженост општине и слаб буџет) - Непостојање расположивог простора (земљишта) - Немотивисаност повратника да се пријаве - Недостатак функционалног система обавештавања појединаца из ове популације - Недовољна заинтересованост друштвено одговорних фирми - Недовољни капацитети и непознавање проблематике у раду са тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса - Недовољна сарадња институција система на решавању проблема ове популације
МОГУЋНОСТИ	ПРЕПРЕКЕ
<ul style="list-style-type: none"> - Политички утицаји - Стратегија одрживог развоја - Законска регулатива - Закони који пружају могућност остваривања права ових група - Расположиви фондови – ЕУ, Минист., фонд за развој - Могућност израде планова и помоћи - Подршка КИРС - Релативно лако радно интегрисање - Могућност изградње социјалних станова - Приступ донаторским фондовима 	<ul style="list-style-type: none"> - Економска криза - Недовољна улагања у инфраструктуру и др. - Предрасуде о ИРЛ - Спорост администрације - Незадовољавајућа имплементација законских регулатива - Немогућност запошљавања (висока стопа незапослености) - Закон о локалној самоуправи (мале надлежности) - Скупо грађевинско земљиште - Лоша законска позиција институција које се баве проблемима избеглица

	<ul style="list-style-type: none"> - Нестабилна политичка и економска ситуација у земљи - Спора имплементација националних стратегија - Неизвесност у погледу развоја мигрантске кризе
--	---

Главне снаге локалне заједнице значајне за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника су постојање потребног броја обучених кадрова и система институција у локалној самоуправи (укључујући и Савет за миграције, Комисију за социјалну помоћ и друга радна тела), као и адекватна опремљеност, али и политичка воља за усвајање Локалног акционог плана. Затим, у Сјеници постоји и велика толерантност грађана према мигрантским групама и расположивост за братимљење и помоћ из дијаспоре за решавање проблема угрожених мигрантских група. Постојећа политика инклузивног образовања представља снагу локалне заједнице, као и производња традиционалних производа.

С друге стране, поред недовољне мотивације кадрова, недовољна умреженост и сарадња између локалног и централног нивоа представљају једну од слабости локалне заједнице. Додатне слабости су и непостојање јединствене базе података, непотпуни подаци и немогућност праћења, као и лоша економска ситуација општине. Такође, Сјеница не располаже довољним простором, односно земљиштем за решавање стамбеног питања угрожених мигрантских група.

Међу главним могућностима у Сјеници, истичу се значајан политички утицај, као и постојање Стратегије одрживог развоја којом су дефинисани основни правци развоја општине у периоду 2010-2020. година. Као даље могућности сматрају се и закони који пружају могућност остваривања права рањивих група и разни расположиви фондови. Међутим, економска криза и политичке промене представљају значајну препреку у остваривању подршке овим угорженим мигрантским групама, чему доприноси и спорност администрације, постојеће предрасуде о мигрантима и недовољно улагање у инфраструктуру, као и незадовољавајући ниво имплементације законских регулатива. Коначно, на националном плану приметна је висока незапосленост.

Анализом заинтересованих страна идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја миграната и то:

- Крајње кориснике услуга (различите категорије миграната)
- Кључне партнере локалној самоуправи у развијању и примени мера и програма.

Крајњи корисници Локалног акционог плана за унапређење положаја миграната су:

- Избеглице
- Интерно расељена лица
- Повратници по основу Споразума о реадмисији
- Тражиоци азила
- Мигранти у потреби без утврђеног статуса

Општинска управа обезбеђује општи оквир, локалну регулативу и услове за реализацију подршке избеглим, интерно расељеним лицима, повратницима и мигрантима у локалној заједници.

Повереништво за избеглице, као део општинске управе врши поверене послове у оквиру своје делатности и координацију различитих програма који се односе на помоћ избеглим, интерно расељеним лицима, повратницима и мигрантима.

Кључни партнери локалној самоуправи су:

Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије обавља послове који се односе на: Утврђивање статуса избеглица, збрињавање избеглица, вођење евиденције, усклађивања пружања помоћи избеглицима од стране других организација, обезбеђивање смештаја избеглица, покреће иницијативе за тражење међународне помоћи од институција УН и других међународних организација.

Центар за социјални рад, је вишефункционална стручна установа социјалне заштите и представља базичну установу стручног рада и услуга у социјалној заштити у којој се непосредно и посредно задовољава већина социјално заштитних потреба грађана и њихових породица.

Као корисници социјалне заштите потенцијално се могу јавити сви грађани и породице и то онда када се нађу или су изложени посебним тешкоћама у задовољавању својих основних потреба. Најважније функције центра су: Непосредно остваривање социјалне заштите грађана и њихових породица, остваривање функције органа старатељства, праћење и проучавање социјалних потреба и проблема, превентивна делатност, планирање и програмирање социјалне заштите, координирање активности на спровођењу социјалне заштите и социјалног рада у општини.

Црвени крст делује на основу Женевске конвенције, Закона о црвеном крсту, Статута, Стратегије развоја и на основу принципа (Хуманости, непристрасности, неутралности, независности, добровољности, јединства и универзалности). Црвени крст активно учествује у збрињавању и пружању помоћи избеглицима, ИРЛ и повратницима и то не само хуманитарног карактера већ и организовањем здравствене заштите, помоћи при упису у школе, при запошљавању, социјалне помоћи, спајању породица и др.

Здравствена установа ДЗ општине Сјеница- пружа услуге примарне и секундарне здравствене заштите и специјалистичке услуге. Избегла, ИРЛ и повратници остварују своја права у овој области, као и сви други грађани. Смештај тражиоца азила подразумева обавезан здравствени преглед.

Образовне институције- основне школе, школа за образовање одраслих, кроз своје програмске активности обухватају и пружају могућност избеглим и ИРЛ да стекну одређено образовање и преквалификације.

Национална служба за запошљавање- спроводи различите програме подршке запошљавања незапослених, радно способних који активно траже посао. Избегла, ИРЛ и повратници имају једнаке могућности као и сви други незапослени да користе ове програме.

Невладине организације које имају своје активности на подручју општине, а те активности се односе на хуманитарну помоћ, подизање капацитета избеглих, ИРЛ и повратника, обезбеђивање помоћи у прибављању докумената и правне помоћи, итд. Међу њима најактивније су UNHCR, DRC, HELP, Intersos, PRAXIS, Балкански центар за миграције, Fondacija Ana I Vlade Divac.

Анализа проблема избеглица, интерно расељених лица, повратника по основу Споразума о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса је показала да су њихови главни проблеми следећи

Нерешено стамбено питање. Овај проблем имају лица која станују у приватном смештају (плаћање закупа и режијских трошкова) и лица која живе у сопственим објектима (неусловни, недовршени објекти).

Незапосленост. Генерално висока стопа незапослености у локалној заједници и недостатак радних места, условљавају високу незапосленост избеглих и ИРЛ. Већина се бави привременим и повременим пословима који нису регистровани и другим облицима стицања зараде у сивој економији.

Проблеми правне природе. Тешкоће око прибављања различитих докумената из државе порекла, права из пензионог и инвалидског осигурања, као и право на социјалну и здравствену заштиту.

Недовољни и неодговарајући социјално-економски подстицај за интеграцију избеглих и ИРЛ као и интеграцију повратника по Споразуму о реадмисији.

Недовољни и неодговарајући социјално-економски подстицај за прихват и рад са децом мигрантима у транзиту, спајање са породицом и њиховом интеграцијом са домицилном децом као и слање у треће земље.

Пасивност избеглих, ИРЛ и повратника у локалној заједници у односу на сопствене потребе који се исказују кроз непостојање свести о самоорганизовању.

Отежано располагање имовином у местима или земљама порекла. Овај проблем се манифестује на локалном нивоу, али је његово решавање везано за националне институције и сарадњу Републике Србије са бившим републикама, односно са међународном управом на Косову и Метохији.

Општи закључци анализе:

Локална заједница и локална самоуправа имају одређене капацитете за бављењем унапређења положаја избеглих, ИРЛ и повратника, као што су људски ресурси, одговарајућа развојна документа, стратешки приступ развоју општине и др.

Нерешено стамбено питање вишечланих породица и проблеми у располагању имовином у земљама и местима порекла значајно доприносе социјалном сиромаштву и лошем квалитету живота избеглих, ИРЛ и повратника, што је директан проблем локалне заједнице.

Традиционално висок број избеглица на територији општине/града у односу на број ИРЛ и повратника.

Постојање великог броја лица без правног субјективитета „правно невидљива лица“, то јест лица која нису уписана у матичне књиге на територији Србије, односно лица која су уписана али немају одговарајућа лична документа.

Пасивност, недовољна самоорганизованост и лоша информисаност самих избеглих и ИРЛ, додатно доприносе њиховом незадовољавајућем положају и релативно ниском нивоу интегрисаности у локалну заједницу.

Изузетно лош друштвени и економски положај жена популације избеглих и интерно расељених као и лица која су се вратила у Србију у складу са Споразумом о реадмисији.

Рад са децом, нарочито мигрантима без пратње, подразумева читав сет знања и искуства и захтева додатне ресурсе.

Лоша и неадекватна образовна структура додатно отежава запошљавање избеглих и расељених лица.

Неизвесност у даљем развоју мигрантске кризе и непознавање мигрантских рута у будућности отежава адекватно припремање општине да одговори на изазове те врсте.

Потребно је континуирано радити на јачању толеранције и подизању свести домицилног становништва а у вези са проблемима миграната који су присутни на територији општине Сјеница као и суседних општина.

Препоруке

- Покренути иницијативу за стамбено збрињавање избеглица, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији на територији локалне заједнице, како би се смањио одлив младих људи и кадрова, а тиме допринело решавању демографских проблема у Општини.
- Иницирати покретање расправе у договору са свим релевантним чиниоцима, како би се донаторима предложили услови за аплицирање по програмима који би били прилагођени реалном чињеничном стању на терену.
- Радити на повећању видљивости најугроженијих миграната у локалној заједници
- Повећати запосленост преквалификацијом и доквалификацијом избеглица, ИРЛ и повратника за дефицитарна занимања.
- Умрежавање и ефикаснија сарадња локалне самоуправе и свих кључних актера значајних за решавање проблема миграната уз коришћење свих стручних људских ресурса и досадашњег искуства различитих институција и организација;

- Организовати укључивање младих припадника мигрантске популације у што већи број манифестација;
- Обезбедити континуиране едукативне програме и обуке за мигранте, нарочито жене.
- Иницирати сарању са свим заинтересованим странама на тему јачања капацитета у управљању миграцијама
- Континуирана обука запослених у ЈЛС у циљу управљања мешовитим миграцијама
- Јачање сарадње са Комесаријатом за избеглице и миграције
- Увести родно сензибилну статистику са све мигрантске групе

ПОГЛАВЉЕ 4: ПРИОРИТЕТНЕ ГРУПЕ

Критеријуми Локалног акционог плана за избор приоритетних група међу избеглицама, интерно расељеним лицима, повратницима по основу Споразума о реадмисији и мигрантима у потреби без утврђеног статуса на територији општине Сјеница су:

- Видљивост и распрострањеност проблема циљне групе у локалној заједници;
- Бројност циљне групе;
- Незапосленост и материјално сиромаштво одређене циљне групе;
- Степен угрожености циљне групе;
- Заинтересованост саме циљне групе за решавање сопствених проблема;
- Необухваћеност групе системским мерама подршке (испалих из система друштвено организоване подршке);
- Елиминаторни критеријум: ресурси којима располаже локална самоуправа и бројне потребе које има на својој територији.

Приоритетне групе на основу ових критеријума су:

1. Избегла, интерно расељена лица и повратници која немају трајно решено стамбено питање а која живе у сопственим недовршеним и безусловним објектима.
2. Избегла, интерно расељена лица и повратници која немају трајно решено стамбено питање а која живе као подстанари и плаћају станарину.
3. Избегла, интерно расељена лица и повратници која немају трајно решено стамбено питање а која живе у неформалним колективним центрима.
4. Вишечлане и вишегенерацијске породице избеглих, интерно расељених и повратника.
5. Породице избеглих, интерно расељених и повратника чији су чланови тешко болесни, или имају децу ометену у развоју.
6. Незапослена, радно способна избегла, интерно расељена лица и повратници.
7. Становници нерегистрованих и непризнатих колективних центара.
8. Незапослена радно способна избегла, интерно расељена лица и повратници.
9. Деца без родитељске пратње из категорије мигранти и тражиоци азила. Малолетно лице, странац, без пратње родитеља или старатеља то јест дете млађе од 18 година које се нашло изван своје земље порекла услед тражења азила, због страха од прогањања или непостојања заштите услед кршења људских права, оружаног сукоба или немира у земљи порекла, жртве трговине људима, ради сексуалног или другог искоришћавања или бекства од сиромаштва у земљи порекла. Малолетна деца без пратње на смештају у Центру.
10. Тражиоци азила и мигранти у потреби без утврђеног статуса на територији општине Сјеница.

Најугроженија лица у оквиру претходних приоритетних група:

- Породице чији су чланови тешко или хронично болесна лица, или деца ометена у развоју
- Самохрани родитељи без сталних примања
- Самачка старачка домаћинства без сталних прихода
- Породице у којима је жена носилац домаћинства
- Вишечлане и вишегенерацијске породице
- Деца до 18 година без родитељске пратње у категорији мигранти и/или тражиоци азила
- Становници нехигијенских насеља- интерно расељена лица и повратници по основу Споразума о реадмисији ромске националности

Правно невидљива лица, лица без правног субјективитета

Лица без правног субјективитета – „правно невидљива лица“, тј. лица која нису уписана у матичне књиге на територији Србије, као и лица која су уписана у матичне књиге, а не поседују одговарајућа лична документа, посебно припадници РАЕ заједнице који живе у неформалним насељима;

Деца из избеглих и интерно расељених породица испала из процеса основног школског образовања;

Интерно расељене жене, припаднице РАЕ заједнице, које живе у неформалним насељима.

Приоритетни проблеми су:

- Нерешено стамбено питање
- Незапосленост
- Здравствени проблеми
- Образовање и интеграција у нови културолошки поредак

ПОГЛАВЉЕ 5:

ОПШТИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ

Полазећи од анализе стања, локалних ресурса и капацитета, као и од анализе потреба свих наведених категорија миграната на територији општине Сјеница, а у складу са националним стратешким опредељењима, дефинисан је следећи **општи циљ**:

Јачање капацитета локалне самоуправе за решавање проблема миграната, промовисање толеранције према тражиоцима азила и мигрантима у потреби а без утврђеног статуса, као и побољшавање социо-материјалног положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији на територији Општине решавањем њихових стамбених потреба и подстицањем економског оснаживања.

На основу овако постављеног општег циља, формулисани су следећи специфични циљеви који су релевантни за остваривање општих циљева у периоду од 2016. до 2020. године.

Специфични циљ 1: У периоду од 2016- 2020. год. стамбено збринуту најмање 30 породица избеглих лица и интерно расељених лица изградњом 30 стамбених јединица за закуп/откуп.

Специфични циљ 2 : У периоду 2016-2020.године помоћи у стамбеном збрињавању најмање 5 породица интерно расељених лица и повратника по споразуму о реадмисији из нехигијенског насеља (написати ког насеља), кроз откуп сеоских кућа са окућницом.

Специфични циљ 3: У периоду од 2016- 2020. године економски осамосталити најмање 100 избеглица, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији кроз програме преквалификације и доквалификације, у сарадњи са Националном службом запошљавања и донаторима.

Специфични циљ 4: У периоду од 2016- 2020. године економски оснажити најмање 5 породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по основу Споразума о реадмисији доделом пакета доходовних активности.

Специфични циљ 5: У периоду од 2016- 2020. године створити услове за јачање толеранције и разумевање потреба тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса отклањањем предрасуда кроз унапређењем квалитета живота у локалној заједници опремањем простора за здравствене, едукативне, културно-уметничке и друге услуге, опремањем дечијих и спортских игралишта.

Специфични циљ 6: У периоду 2016- 2020. омогућити континуирано спровођење активности усмерених на разумевање културолошких различитости између миграната у потреби без утврђеног статуса и/или тражилаца азила и примајуће средине организовањем тематских радионица, округлих столова и других активности усмерених ка бољем разумевању потреба миграната.

Специфични циљ 7: У периоду 2016- 2020. побољшати информисаност представника локалне самоуправе, невладиних организација и крајњих корисника о правној регулативи којом се уређује област миграција кроз организовање округлих столова, фокус група, радионица.

Специфични циљ 8: У периоду 2016- 2020. омогућити јачање капацитета институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз обуку кадрова за израду пројектних предлога у циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантима.

ПОГЛАВЉЕ 6: АКТИВНОСТИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА

СЦ1 : У периоду од 2016. до краја 2020. реализовати изградњу стамбене јединице са 30 станова у директној сарадњи локалне самоуправе, Републичког Комесаријата за избеглице и донатором.

Активности	Период реализације	Резултат	Индикатори	Потребни Ресурси		Одговорни актери	Партнер
				Буџет ЛС и /или остали локални ресурси	Остали извори		
1.1. Избор локације и израда пројектно-техничке документације	Јануар-фебруар (око 50 дана)	Одабрана локација, урађен главни пројекат, добијено одобрење за изградњу	Површина локације, број добијених дозвола и сагласности	Локација, људски и материјални ресурси (35% од укупне вредности)	Донаторска средства	Локална самоуправа – особа овлашћена од стране градоначелника	ЈП Дирекција за развој и изградњу града, локална самоуправа
1.2. Обезбеђивање финансијских средстава за изградњу	Април-јун (око 40 дана)	Обезбеђена потребна финансијска средства	Износ обезбеђених финансијских средстава	Људски ресурси	Донаторска средства 750.000 €	Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, имплементатор ЈП Дирекција за развој и изградњу града, локална самоуправа

1.3. Израда тендера и спровођење процедуре за избор извођача радова	Август-септембар (око 35 дана)	Спроведена тендерска процедура, изабран извођач радова, склопљен уговор	Број пријављених на тендеру, биво квалитета сакупљених понуда, трајање тендерске процедуре	Људски ресурси, 5%, буџет Општине		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, ЈП Дирекција за развој и изградњу града, локална самоуправа, имплементатор
1.4. Формирање Комисије за израду Правилника и Огласа	Новембар-јануар (око 20 дана)	Формирана комисија, урађен Правилник, расписан оглас.	Решење о образовању комисије, текст Правилника, текст Огласа.	Чланови Комисије, простор и опрема за рад		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, имплементатор
1.5. Расписивање огласа за доделу станова	Фебруар-март (око 25 дана)	Објављен оглас, прикупљене пријаве	Број пријављених потенцијалних корисника	Чланови Комисије, простор и опрема за рад		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, имплементатор
1.6. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	Фебруар-март (око 25 дана)	Одржане најмање две презентације за најмање по 30 потенцијалних корисника, оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 15 дана	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локална самоуправа, имплементатор

1.7. Изградња стамбене јединице за становање избеглица и ИРЛ	Април – новембар (око 220 дана)	Изграђена зграда издата употребна дозвола	Ниво испуњено сти стандарда новоизгра ђених станава за издавање употребне дозволе	/	Људски и материја лни ресурси (грађевин ски материја л и механиз ација)	Ивођач радова	Надзорни орган испред локалне самоупра ве
1.8. Додела станава по Правилн ику	Август – Септембар (око 35 дана)	Утврђена коначна листа корисника који ће добити станове, склопљени уговори са корисницима станава	Број склопљених уговора о коришће њу станава	Чланови комисије, Градонач елник простор и опрема за рад		Локална самоупра ва	Комесари јат за избеглиц е РС, УНХЦР, локална самоупра ва, имплемен татор
1.9. Медијска презента ција целокупне реализаци је програма	Контину ирано	Објављене информације о програму на локалним ТВ каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоупра ва	Комесари јат за избеглиц е РС, УНХЦР, локална самоупра ва, имплемен татор
1.10. Праћење реализаци је и оцена успешно сти програма	Контину ирано, новембар – децембар (око 25 дана)	Прикупљање и анализирање информација о реализацији програма, писање извештаја, оцењена успешност реализације	Број и врста анализира них информац ија, број и врста извештаја и препорук а	Особе здужене за праћење и оцењива ње овог дела ЛАП-а		Локална самоупра ва	Комесари јат за избеглиц е РС, УНХЦР, локална самоупра ва, имплемен татор

СЦ2: У периоду од 2016. до краја 2020.године реализовати 4 циклуса преквалификације и доквалификације за најмање 100 особа у циклусу од којих најмање 80 особа старосне доби од 25 до 40 година у циклусу у директној сарадњи са Филијалом Националне службе за запошљавање у Сјеници.

Активност и	Период реализације	Резултат	Индикатори	Потребни Ресурси		Одговорни актери	Партнер
				Буџет ЛС и /или остали локални ресурси	Остали извори		
2.1. Идентификовање потреба за одређеним занимањима и израда програма преквалификација (1.циклус)	30 дана	Идентификоване потребе за одређеним занимањима и израђен програм преквалификација	Број и врсте дефицитарних занимања	Људски ресурси – запослени у НСЗ – Филијала Сјеница		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Сјеница
2.2. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	25 дана	Одржане најмање 2 презентација за најмање 50 потенцијалних корисника. Оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Сјеница, локална самоуправа, локални медији
2.3. Израда критеријума за укључивање корисника у програме преквалификације и избор корисника у складу са критеријумима	30 дана	Формирани критеријуми за укључивање корисника у програме преквалификације, изабрани корисници за програме преквалификације	Број и врста критеријума, број изабраних корисника	Људски ресурси (радна група), Простор и опрема за рад		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Сјеница,
2.4.	20 дана	Направљен	Број	Људски		Радна	

Припремање распореда обуке		распоред обуке кандидата по одговарајућим занимањима	кандидата по занимањима, време реализације обука по занимањима	ресурси – радна група		група, надлежна особа	
2.5. Реализација 1.(првог) циклуса обуке	160 дана	Одржане обуке за кориснике програма преквалификације. Обуку је успешно завршило најмање 60 полазника	Број и врста реализованих обука (врста занимања), број полазника који су успешно завршили обуку у 1.циклусу	500.000 дин. људски ресурси, предавачи, простор, опрема		Локална самоуправа	НСЗ Сјеница
2.6. Информисање послодавца о новим кадровима	25 дана	Одржани састанци са послодавцима из одговарајућих привредних области	Број послодавца који су показали спремност да приме на пробни рад особе које су успешно завршиле обуку	Људски ресурси		Локална самоуправа	НСЗ Сјеница, привредници Предузетници Локални медији
2.7. Идентификовање потреба за одређеним занимањима и израда програма преквалификација (2.циклус)	35 дана	Идентификоване потребе за одређеним занимањима и израђен програм преквалификација	Број и врсте дефицитарних занимања	Људски ресурси – запослени у НСЗ – Филијала Сјеница		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Сјеница
2.8. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	25 дана	Одржане најмање 2 презентација за најмање 50 потенцијалних корисника. Оглашен програм преко локалних ТВ	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских	Сала за презентацију, простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Сјеница, локална самоуправа, локални медији

		станица у трајању од 7 дана	оглашавања				
2.9. Израда критеријума за укључивање корисника у програме преквалификације и избор корисника у складу са критеријумима	30 дана	Формирани критеријуми за укључивање корисника у програме преквалификације, изабрани корисници за програме преквалификације	Број и врста критеријума, број изабраних корисника	Људски ресурси (радна група), Простор и опрема за рад		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Сјеница, Народни универзитет
2.10. Припремање распореда обуке	20 дана	Направљен распоред обуке кандидата по одговарајућим занимањима	Број кандидата по занимањима, време реализације обука по занимањима	Људски ресурси – радна група		Радна група, надлежна особа	
2.11. Реализација 2. (другог) циклуса обуке	160 дана	Одржане обуке за кориснике програма преквалификације. Обуку је успешно завршило најмање 60 полазника	Број и врста реализованих обука (врста занимања), број полазника који су успешно завршили обуку у 1. циклусу	500.000 дин. људски ресурси, предавач и Народног универзитета, простор, опрема		Локална самоуправа	НСЗ Сјеница
2.12. Информисање послодавца о новим кадровима	25 дана	Одржани састанци са послодавцима из одговарајућих привредних области	Број послодавца који су показали спремност да приме на пробни рад особе које су успешно завршиле обуку	Људски ресурси		Локална самоуправа	НСЗ Сјеница, привредници Предузетници Локални медији
2.13. Идентификовање	20 дана	Идентификоване потребе за одређеним	Број и врсте дефицитар	Људски ресурси –		Локална самоуправа	НСЗ – Филијала

потреба за одређеним занимањима и израда програма преквалификација (3.циклус)		занимањима и израђен програм преквалификација	них занимања	запослен и у НСЗ – Филијала Сјеница		рава – Повере ништво за избеглице и ИРЛ	Сјеница
2.14. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	25 дана	Одржане најмање 2 презентација за најмање 50 потенцијалних корисника. Оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа – Повере ништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Сјеница, локална самоуправа, локални медији
2.15. Израда критеријума за укључивање корисника у програме преквалификације и избор корисника у складу са критеријумима	35 дана	Формирани критеријуми за укључивање корисника у програме преквалификације, изабрани корисници за програме преквалификације	Број и врста критеријума, број изабраних корисника	Људски ресурси (радна група), Простор и опрема за рад		Локална самоуправа – Повере ништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Сјеница
2.16. Припремање распореда обуке	20 дана	Направљен распоред обуке кандидата по одговарајућим занимањима	Број кандидата по занимањима, време реализације обука по занимањима	Људски ресурси – радна група		Радна група, надлежна особа	
2.17. Реализација 3.(другог) циклуса обуке	160 дана	Одржане обуке за кориснике програма преквалификације. Обуку је успешно завршило најмање 60	Број и врста реализованих обука (врста занимања), број полазника који су	500.000 дин. људски ресурси, предавачи, простор, опрема		Локална самоуправа	НСЗ Сјеница

		полазника	успешно завршили обуке у I.циклусу				
2.18. Информисање послодавца о новим кадровима	25 дана	Одржани састанци са послодавцима из одговарајућих привредних области	Број послодавца који су показали спремност да приме на пробни рад особе које су успешно завршиле обуку	Људски ресурси		Локална самоуправа	НСЗ Сјеница, привредници Предузетници Локални медији
2.19. Идентификовање потреба за одређеним занимањима и израда програма преквалификација (4.циклус)	30 дана	Идентификоване потребе за одређеним занимањима и израђен програм преквалификација	Број и врсте дефицитарних занимања	Људски ресурси – запослени у НСЗ – Филијала Сјеница		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Сјеница
2.20 Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	25 дана	Одржане најмање 2 презентација за најмање 50 потенцијалних корисника. Оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Сјеница, локална самоуправа, локални медији
2.21. Израда критеријума за укључивање корисника у програме преквалификације и избор корисника у складу са критеријум	30 дана	Формирани критеријуми за укључивање корисника у програме преквалификације, изабрани корисници за програме преквалификације	Број и врста критеријума, број изабраних корисника	Људски ресурси (радна група), Простор и опрема за рад		Локална самоуправа – Повереништво за избеглице и ИРЛ	НСЗ – Филијала Сјеница,

има							
2.21. Припремање распореда обуке	20 дана	Направљен распоред обуке кандидата по одговарајућим занимањима	Број кандидата по занимањима, време реализације обука по занимањима	Људски ресурси – радна група		Радна група, надлежна особа	
2.22.Реализација 4.(другог) циклуса обуке	160 дана	Одржане обуке за кориснике програма преквалификације. Обуку је успешно завршило најмање 60 полазника	Број и врста реализованих обука (врста занимања), број полазника који су успешно завршили обуку у 1.циклусу	500.000 дин. људски ресурси, предавачи, простор, опрема		Локална самоуправа	НСЗ Сјеница
2.23. Информисање послодавца о новим кадровима	25 дана	Одржани састанци са послодавцима из одговарајућих привредних области	Број послодавца који су показали спремност да приме на пробни рад особе које су успешно завршиле обуку	Људски ресурси		Локална самоуправа	НСЗ Сјеница, привредници Предузетници Локални медији
2.24. Медијска презентација целокупне реализације програма	Континуирано	Објављене информације о програму на локалним ТВ каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локални медији
2.25. Праћење реализације и оцена успешности програма	Континуирано, 30 дана	Прикупљање и анализирање информација о реализацији програма, оцењена успешност	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и препорука	Особе задужене за праћење и оцењивање овог дела ЛАП-а		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР

СЦЗ: У периоду 2016. до 2020. извршити откуп најмање 5 сеоских домаћинстава за породице расељених лица

Активно сти	Период реализације	Резултат	Индикатори	Потребни Ресурси		Одговорни актер	Партнер
				Буџет ЛС и/или остали локални ресурси	Остали извори		
3.1. Избор сеоских домаћинстава за откуп	25 дана	Одабрана сеоска домаћинства	Број одабраних сеоских домаћинстава	Људски ресурси		Локална самоуправа – особе овлашћене од градоначелника	Власници сеоских домаћинстава
3.2. Обезбеђивање финансијских средстава за откуп сеоских домаћинстава	60 дана	Обезбеђена потребна финансијска средства	Износ обезбеђених финансијских средстава	Људски ресурси	Донаторска средства 100.000 €	Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР.
3.3. Објављивање огласа за откуп сеоских домаћинстава	25 дана	Објављен оглас, прикупљене пријаве	Број пријављених потенцијалних корисника	Људски ресурси, простор и опрема за рад		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР
3.4. Презентација програма и јавно оглашавање путем медија	25 дана	Одржане најмање 2 презентације за најмање по 20 потенцијалних корисника, оглашен програм преко локалних	Број одржаних презентација, број учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	Сала за презентацију, простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР

		ТВ станица у трајању од 7 дана					
3.5.Избор корисника	35 дана	Утврђена листа корисника за које ће бити откупљена сеоска домаћинства, склопљени уговори са корисницима	Број склопљених уговора	Људски ресурси		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР
3.6. Откуп сеоских домаћинства	35 дана	Откупљена сеоска домаћинства	Број откупљених сеоских домаћинстава (најмање 5)	Људски ресурси		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, власници сеоских домаћинства
3.7. Усељавање откупљених сеоских домаћинства	40 дана	Усељена сеоска домаћинства	Број усељених домаћинстава	Људски ресурси, транспортна средства		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР
3.8. Медијска презентација целокупне реализације програма	25 дана	Објављене информације о програму на локалним ТВ каналима и штампаним медијима	Број и врста ТВ прилога о програму, број чланака у новинама	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, локални медији
3.9. Праћење реализације и оцена	Континурано, 25 дана	Прикупљање и анализирање информација	Број и врста анализирањих информација	Особе задужене за праћење и		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР

успешнос ти програма		ија о реализаци ји програма, писање извештаја , оцењена успешнос т	ија, број и врста извештаја и преорука	оцењива ње овог дела ЛАП-а			
----------------------------	--	--	--	-------------------------------------	--	--	--

СЦ4: У периоду 2016- 2020. године извршити откуп 5 приградских домаћинстава за породице ромске националности у оквиру „Роми“

Активно сти	Период реализаци је	Резултат	Индикато ри	Потребни Ресурси		Одговорн и актер	Партнер
				Буџет ЛС и/ или остали локални ресурси	Остали извори		
4.1. Избор приградс ких домаћинс тава за откуп	40 дана	Одабрана приградск а домаћинс тва	Број одабраних сеоских домаћинст ава	Људски ресурси		Локална самоуправ а – особе овлашћене од градоначе лника	Власници приградс ких Домаћин става
4.2. Обезбеђи вање финансиј ских средстава за откуп приградс ких домаћинс тава	60 дана	Обезбеђе на потребна финансијс ка средства	Износ обезбеђен их финансијс ких средстава	Људски ресурси	Донато рска средств а 200.000 €	Локална самоуправ а	Комесари јат за избеглиц е РС, УНХЦР, фондови „Роми“
4.3. Објављив ање огласа за откуп приградс ких Домаћин става	25 дана	Објављен оглас, прикупље не пријаве	Број пријављен их потенцијал них корисника	Људски ресурси, простор и опрема за рад		Локална самоуправ а	Комесари јат за избеглиц е РС, УНХЦР, фондоци „Роми“
4.4. Презента ција програма	25 дана	Одржане најмање 2 презентац ије за	Број одржаних презентац ија, број	Сала за презента цију, простор		Локална самоуправ а	Комесари јат за избеглиц е РС,

и јавно оглашава ње путем медија		најмање по 20 потенцијалних корисника, оглашен програм преко локалних ТВ станица у трајању од 7 дана	учесника на презентацијама, број и врста медијских оглашавања	и време у локалним медијима			УНХЦР, Фондови „Роми“
4.5. Избор корисника	35 дана	Утврђена листа корисника за које ће бити откупљена сеоска домаћинства, склопљени и уговори са корисницима	Број склопљених уговора	Људски ресурси		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, Фондови „Роми“
4.6. Откуп приградских домаћинства	35 дана	Откупљена приградских домаћинства	Број откупљених сеоских домаћинстава (најмање 5)	Људски ресурси		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, Фондови „Роми“ власници приградских домаћинства
4.7. Усељавање откупљених приградских домаћинства	30 дана	Усељена приградских домаћинства	Број усељених домаћинстава	Људски ресурси, транспортна средства		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, Фондови „Роми“
4.8. Медијска презентација целокупн	Континуирано	Објављене информације о програму	Број и врста ТВ прилога о програму, број	Простор и време у локалним медијима		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР,

е реализације програма		на локалним ТВ каналима и штампаним медијима	чланака у новинама				локални медији; Фондови „Роми“
4.9. Праћење реализације и оцена успешности програма	Континурано, 25 дана)	Прикупљање и анализирање информација о реализацији програма, писање извештаја, оцењена успешност	Број и врста анализираних информација, број и врста извештаја и препорука	Особе задужене за праћење и оцењивање овог дела ЛАП-а		Локална самоуправа	Комесаријат за избеглице РС, УНХЦР, Фондови „Роми“

ПОГЛАВЉЕ 7: РЕСУРСИ/БУЏЕТ

На основу досадашњег искуства и искуства других локалних самоуправа процењено је да ће за реализацију Локалног плана 2016 - 2020. године бити укупно потребно око 980.000 евра.

Детаљан годишњи буџет за сваку годину примене Локалног плана биће урађен на основу разрађених годишњих планова за ту годину.

Средства за реализацију овог Локалног плана обезбеђиваће се из различитих **извора**: делом из буџета локалне самоуправе, делом из донаторских буџета, односно помоћу пројеката који ће се развити на основу овог Локалног плана, као и из других доступних извора.

Поступајући у складу са донетим Националним стратегијама за смањење сиромаштва, решавање питања избеглих и интерно расељених лица, запошљавања, одрживог развоја, очекује се финансијска подршка ресорних министарстава у реализацији активности ЛАП-а. Овај Локални акциони план ће се, поред осталих намена, користити у сврху представљања Општине и привлачења донаторских средстава за реализацију наведених циљева.

ПОГЛАВЉЕ 8: АРАНЖМАНИ ЗА ПРИМЕНУ

Аранжмани за примену ЛПА у Општини Сјеница обухватају **локалне структуре и све потребне мере и процедуре** који ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се :

- 1) **Структуре за управљање процесом примене ЛАП-а, и**
- 2) **Структуре које су оперативне и примењују ЛАП-а**

Структуру за управљање процесом примене ЛАП, након његовог усвајања, представљаће **Савет за управљање миграцијама и трајна решења** који је учествовао у његовој изради. Савет за миграције ће, као део свог будућег рада, направити Правилник управљања применом Локалног плана.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења, као управљачка структура има следеће задатке:

1. У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примена Локалног плана;
2. Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног плана;
3. Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера- учесника у процесу унапређења положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника у локалној заједници.
4. Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног плана
5. Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног плана акције;

6. Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној смоуправи.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће **институције, организације и тимови** формирану у циљу непосредне реализације плана и пројекта развијених на основу Локалног плана. У складу с Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и одговорности међу различитим актерима у локалној заједници – партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу с принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену локалног плана има следеће задатке и одговорности:

1. Реализација Локалног акционог плана;
2. Непосредна комуникација са корисницима услуга које се обезбеђују Локалним планом;
3. Редовно достављање извештаја секретару Савета за управљање миграцијама и трајна решења о свим активностима на спровођењу Локалног плана;
4. Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног акционог плана;
5. Унапређење процеса примене локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

У општини Сјеница се процењује да ће носиоци програма, пројеката и активности ЛАП-а бити у првом реду следеће институције:

1. Повереништво за избеглице
2. Канцеларија за локални економски развој,
3. Канцеларија за младе
4. Центар за социјални рад
5. Дом здравља
6. НВО које се баве проблемима миграната
7. Црвени крст

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног плана. План комуникације и оперативне структуре уредиће време и начин размене информација и предузимање одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период, након 2017. год. припремиће Савет за управљање миграцијама и трајна решења, уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, Савет за управљање миграцијама ће формирати и одговарајуће радне тимове.

Годишње планове ће усвајати Скупштина Општине Сјенице (или други надлежни орган локалне самоуправе).

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Локалног плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евулације).

ПОГЛАВЉЕ 9:

ПРАЋЕЊЕ И ОЦЕНА УСПЕШНОСТИ

- ❖ **Циљ праћења и оцене успешности (мониторинг и евалуација)** ЛАП-а је да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАП-а ради предлагање евентуалних измена у активностима на основи налаза и оцена. **Временски оквир** Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2016 - 2020. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично - једном годишње. Финална евалуација обавиће се на крају 2020. године.
- ❖ **Предмет мониторинга и евалуације:** Мониторинг и евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности – задатака и специфичних циљева.
- ❖ **Кључни индикатори утицаја** за праћење и оцењивање успешности примене Локалног акционог плана ће бити следећи:
 - Обухват избеглица, ИРЛ и повратника новим услугама и мерама;
 - Обухват потреба тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса;
 - Планирање и јачање капацитета јединице локалне самоуправе;
 - Структура корисника/ца услуга и мера програма;
 - Ниво укључености различитих актера у пружање услуга у локалној заједници;
 - Обим финансијских средстава издвојених за услуге мигрантима;
 - Структура финансијских средстава издвојених за услуге мигрантима (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...).
- ❖ **Процесни индикатори** за праћење и оцењивање успешности примене Локалног акционог плана ће бити следећи:
 1. Број потписаних протокола о сарадњи са одабраним НВО
 2. Број сертификата о завршеној преквалификацији избеглих, интерно расељених лица и повратника
 3. Број закључених уговора о раду
 4. Број лица која су добила сертификате о завршеној основној школи
 5. Број и врста едукативних радионица и број укључених учесника
 6. Број и врста округлих столова и гостовања у локалним медијима на тему подизања свести о потребама мигрантске популације
- ❖ **Методe и технике мониторинга и евалуације:** За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори), анкете, извештавање и др.
Савет за управљање миграцијама и трајна решења ће бити одговоран за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног акционог плана – вршећи мониторинг (М) и евалуацију (Е). Тим за М и Е чине представници/це стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно или посредно баве питањима избеглих, интерно расељених лица и повратника, као и представници /це корисничких група овог Локалног акционог плана. Радна група ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације локалног плана.

